

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми
23226 «Російська мова і література та англійська мова»,
рівень вищої освіти бакалавр, спеціальність 035 Філологія

Щиро вдячні експертам за проведений ґрунтовний професійний аналіз нашої ОП, за об'єктивне ставлення, коректні та корисні зауваження, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОП. Думка експертів для нас є надзвичайно важливою, зауваження та пропозиції, висловлені експертами, будуть обов'язково враховані нами в подальшій роботі з метою вдосконалення освітньої діяльності. Дозволимо собі надати коментарі щодо окремих позицій звіту.

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	
<p>Продовжувати практику систематичної співпраці зі стейкхолдерами ОПП стосовно її цілей та програмних результатів, враховувати ці побажання та описувати факти врахування зауважень і рекомендацій; запрошувати представників усіх зацікавлених сторін на розширені засідання кафедр для обговорення усіх аспектів ОП. ЕГ встановила, що загалом зміст ОП відповідає предметній області філології, забезпечуючи професійні компетентності у сфері мовознавства та літературознавства. Зважаючи на фокус ОП у тому числі і на прикладні сфери діяльності, ЕГ рекомендує употужнити перекладацьку складову в межах обов'язкових освітніх компонентів.</p>	<p>Рекомендацію прийнято. Ми й надалі продовжуватимемо практику систематичної співпраці зі стейкхолдерами ОПП, запрошуватимемо представників усіх зацікавлених сторін на розширені засідання кафедр для обговорення усіх аспектів ОП.</p> <p>У цілому погоджуючись із рекомендацією щодо посилення перекладацького складника в межах обов'язкових освітніх компонентів, надаємо такі коментарі:</p> <p>Перекладацький вектор підготовки здобувачів вищої освіти забезпечується обов'язковими курсами «Вступ до перекладознавства» і «Англійська мова та практика перекладу», а також низкою вибіркового курсів «Українсько-російський усний переклад», «Основи компаративістики і художній переклад», «Українсько-російський переклад інтернет-текстів», які пов'язані з розвитком індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО.</p> <p>З наступного навчального року плануємо внести зміни до робочих програм базових мовознавчих та літературознавчих курсів, передбачивши додатковий аналіз перекладознавчої проблематики. Зазначимо також, що навички перекладу традиційно відпрацьовуються на практичних заняттях з лексикології, фонетики, словотвору, морфології та стилістики.</p>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	
<p>ЕГ схвально оцінює зміст практики, який враховує сучасні тенденції в дигіталізації професії. Проте, на думку ЕГ, контент обов'язкових дисциплін, які повинні надати теоретичні та практичні знання для формування інформаційної грамотності, не містить дотичних тем. Про описану ситуацію згадували і студенти під час зустрічі.</p>	<p>Зазначимо, що зміст пропонованих обов'язкових дисциплін спрямований на надання теоретичних знань та практичних навичок у галузі філології. Однак елементи формування інформаційної грамотності, використання різних інформаційних джерел та цифрових технологій присутні в процесі викладання ОК. Зокрема, викладачі ОК 8, ОК 9 знайомлять студентів з електронними і мультимедійними словниками, з діяльністю</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
	<p>лабораторії експериментальної фонетики, де застосовуються інформаційні технології в процесі виконання практичних завдань. У всіх дисциплінах з мови активно використовується Національний корпус української мови http://www.mova.info/corpus.aspx На сайті ННІФ розміщено покликання на портал Mova.info https://philology.knu.ua/struktura-if/laboratoriyi/laboratoriya-kompyuternoyi-linhvisty/</p> <p>У вивченні всіх мовних розділів використовується ресурс http://litopys.org.ua/index.html, де розміщені літописи, а також старовинні граматики й лексикони. на практичних заняттях і на самостійній роботі з розділів «Фонетика, графіка, орфографія» й «Морфеміка, словотвір, морфологія» студенти працюють на орфографічному тренажері. Під час вивчення дисциплін мовно-історичного циклу студенти постійно звертаються до ресурсу http://resource.history.org.ua. Постійне звернення до електронних ресурсів характерне й для всіх ВК. У викладанні літературознавчих дисциплін ОК 17 – ОК 22, а також усіх ВК викладачі також працюють з електронними ресурсами, регулярно дають покликання й навчають студентів працювати з веб-сайтами, мережевими бібліотеками, відео- та аудіоматеріалами.</p> <p>Студентам 4-го курсу пояснюються механізми перевірки на плагіат, зокрема, як таку перевірку можна здійснити самостійно за допомогою програми Etxt antiplagiat.</p>
<p>Формулювання мети в РНПД ОК32 (1-2, 5-6 семестри) (підготовка вчителів та викладачів) не корелює із предметною областю та фокусом ОП. Рекомендовано: до початку 2023-2024 н.р. скорегувати мету ОК32.</p> <p>4. Наповненість вибірових блоків є сталим, що звужує можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>5. ПРН 20, 21, 22, 23 не забезпечуються обов'язковими ОК, лише ВК. Рекомендовано: у наступній редакції ОП усунути невідповідність.</p>	<p>Формулювання мети ОК32 «Англійська мова» до початку 2023-2024 н.р. буде скореговано.</p> <p>4. Оскільки студенти 2 курсу вже зробили свій вибір дисциплін, а наступних наборів студентів на цю ОП у найближчі роки не буде здійснюватися, то не бачимо можливості розширювати перелік дисциплін у межах вибірових блоків.</p> <p>5. Вочевидь наявне непорозуміння - РН 20, 21, 22, 23 не є обов'язковими, це ті додаткові результати навчання які досягаються шляхом опанування вибірових блоків. Ті здобувачі які не оберуть вибірові блоки не здобудуть цих РН, однак матимуть сформовані на належному рівні програмні результати навчання і досягнуть всіх ПРН регламентованих Стандартом ВО зі спеціальності Філологія.</p>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Рекомендуємо під час підготовки до 2023/2024 н.р. обговорити та ухвалити на засіданні випускової кафедри перелік рекомендованих заходів неформальної освіти за ОП «Російська мова і література та англійська мова» (курси, конференції, семінари, літні/зимові школи, майстер-класи, тренінги тощо). Також, рекомендуємо забезпечити інформування здобувачів ОП про можливості визнання РН неформальної освіти; заохочувати здобувачів освіти брати участь у проєктах неформальної освіти поза межами ОП.</p>	<p>Приймаємо рекомендації ЕГ обговорити та ухвалити на засіданні кафедри перелік заходів неформальної освіти (курси, конференції, семінари, літні/зимові школи, майстер-класи, тренінги тощо), забезпечити інформування здобувачів ОП про можливості визнання РН неформальної освіти. Що ж до рекомендації «заохочувати здобувачів освіти брати участь у проєктах неформальної освіти поза межами ОП», то вона лежить поза межами цілей ОП і Університету. Виконання цієї рекомендації не належить до числа задач які має вирішувати формальна освіта .</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	
<p>Обмежена кількість тем у переліку для вибору курсових та кваліфікаційної роботи бакалавра, відсутність його у відкритому доступі. Рекомендовано: Гаранту ОП до початку 2023-2024 н.р. розмістити розширений темарій курсових та бакалаврської робіт у вільному доступі для своєчасного ознайомлення з ним студентів.</p>	<p>З вдячністю приймаємо рекомендації, надані ЕГ, проте з приводу деяких з них дозволимо надати пояснення: Теми курсових робіт студентів 2 та 3 курсів, теми бакалаврських робіт були своєчасно затверджені на засіданні кафедри східнослов'янської філології та інформаційно-прикладних студій. Перелік тем був доданий до матеріалів ОП. Підтримуючи індивідуальні вподобання здобувачів ВО, стимулюючи розвиток їх індивідуальної освітньої траєкторії, кафедра стимулює їхнє право самостійно обирати тематику курсових та бакалаврських робіт та наукового керівника, з яким проводяться консультації та уточнюється тема майбутньої роботи. Обрані теми затверджуються на засіданні кафедри. У межах викладання базових мовознавчих та літературознавчих курсів, вибіркових курсів традиційно окреслюється коло тих проблем, які потребують поглибленого наукового вивчення. Саме це і є орієнтиром для студентів. Перелік регламентованих тем, на наш погляд, звужує індивідуальну освітню траєкторію студентів, теми визначаються в процесі живого спілкування студентів з викладачами.</p>
Критерій 6. Людські ресурси	
<p>Недостатньо активна публікаційна діяльність окремих викладачів у наукометричних базах Scopus і WoS об'єктивно зумовлена специфікою ОК, викладання яких вони забезпечують. Рекомендації щодо усунення слабких сторін та подальшого удосконалення нових ОП кафедри: 1) Приведення наукових видань Університету у відповідність до нових вимог Міністерства освіти і науки України є одним із окреслених ЗВО завдань у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року» (https://cutt.ly/P7bt6tN), тому ЕГ</p>	<p>Погоджуємося з рекомендаціями ЕГ збільшити публікаційну активність викладачів у наукометричних базах Scopus і WoS у напрямках дослідження технологій мовного впливу та експертну аналітику у галузі стратегічних комунікацій та перекладу, продовжувати роботу з кадрового посилення освітньої програми, зокрема в контексті розвитку наукового потенціалу кафедри східнослов'янської філології та інформаційно-прикладних студій, залучення до викладання на ОП та професійної підтримки молодих кадрів.</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>рекомендує привести наукові видання у відповідність до нових вимог МОНУ до періоду, зазначеному у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року», а також продовжувати розвивати та удосконалювати механізми подальшої активізації публікаційної діяльності НПП у своїх збірниках категорії А філологічного спрямування, зокрема Scopus і WoS. Зважаючи на те, викладачами кафедри разом із керівництвом університету та Інституту філології було прийнято рішення закрити набір студентів на 1 курс 2022 р. на ОП «Російська мова і література та англійська мова» та створити нові ОП, фокус яких буде спрямовано на вивчення технологій мовного впливу та експертну аналітику у галузі стратегічних комунікацій та перекладу (проекти нових ОП https://cutt.ly/d7R6anv; https://cutt.ly/T7R6baU), активізація публікаційної діяльності НПП у фахових виданнях України та закордону категорії А, зокрема Scopus та WoS, буде важливим не лише для дотримання Ліцензійних вимог провадження освітньої діяльності, а й важливим внеском у боротьбу з російською пропагандою у світі та Україні та протидії її маніпулятивному впливу. Викладачі ОП уже впроваджують низку досліджень з відповідної проблематики (табл.2 ВСО; https://cutt.ly/B7Tr0qA), тож на рівні ОП та ЗВО існують всі передумови для подальшої активізації публікаційної активності НПП у наукометричних базах Scopus та WoS відповідно до специфіки ОК, викладання яких вони забезпечують і будуть забезпечувати у нових створених ОП. 2) Рекомендуємо продовжувати та підтримувати роботу з кадрового посилення освітньої програми, зокрема в контексті розвитку наукового потенціалу кафедри східнослов'янської філології та інформаційно-прикладних студій, залучення до викладання на ОП та професійної підтримки молодих кадрів. 3) Рекомендуємо ЗВО продовжувати та підтримувати рівень матеріального та морального заохочення публікаційної діяльності НПП, у тому числі розглянути можливість підвищення матеріальної винагороди за публікації наукометричних</p>	

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>базах Scopus і WoS, видання навчально-методичних та лексикографічних праць. 4) Рекомендуємо залучати успішних випускників ОП до проведення аудиторних занять для підвищення мотивації здобувачів.</p>	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	
<p>Рекомендуємо: частіше доводити до відома здобувачів ВО правила із техніки безпеки (інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, безпеки поведіння у зимовий період, безпеки перебування на спортивних майданчиках, безпеки поведіння на масових заходах за межами університету, цивільного захисту тощо). ЕГ рекомендує частіше доводити до відома здобувачів ВО правила із техніки безпеки (інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, безпеки поведіння у зимовий період, безпеки перебування на спортивних майданчиках, безпеки поведіння на масових заходах за межами університету, цивільного захисту тощо).</p>	<p>Беремо до уваги цю рекомендацію і зазначаємо, що за правилами ЗВО, студент, який працює у комп'ютерному класі або в одній з навчальних лабораторій Інституту філології КНУ, обов'язково проходить інструктаж на місці. Проте під час пандемії та воєнного стану домінують віддалені форми роботи. Під час навчання викладачі завжди нагадують здобувачам освіти про правила поведіння під час повітряних тривог та стимулюють їх дотримання правил безпеки.</p>
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	
<p>Рекомендації:</p> <p>1. Удосконалити та систематизувати процес обговорення результатів опитування з усіма групами стейкхолдерів, розглянути можливість запрошення зацікавлених здобувачів та/або представників студентського самоврядування і випускників ОП на засідання кафедри та/або робочої групи не лише для внесення ними пропозицій щодо удосконалення освітньої програми, а й для обговорення результатів опитування щодо якості ОП.</p> <p>2. Розробникам ОПП продовжувати практику співпраці із групами роботодавців, стейкхолдерів та всіма зацікавленими особами, формалізувати механізми зворотного зв'язку з роботодавцями. Вважаємо, що алгоритм/процедура обговорення результатів опитування зі стейкхолдерами та проведення опитування роботодавців та НПП потребує удосконалення та доопрацювання на рівні Університету.</p>	<p>Беремо до уваги й приймаємо рекомендації експертів щодо подальшого удосконалення процесу зворотного зв'язку зі стейкхолдерами, роботодавцями, здобувачами. Університет безперервно цим займається. Водночас наголошуємо що при малочисельних групах опитування не є дійсним і точним інструментом – згідно соціологічних правил в таких випадках краще проводити зустрічі в фокус-групах..</p>
Критерій 9. Прозорість та публічність	
<p>На сайті немає інформації про те, коли були розміщені проекти для обговорення</p>	<p>Проекти нових редакцій ОП (2019, 2020) були розміщені на сайті у відповідності до <i>Положення</i></p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>ОПП та які конкретно пропозиції надходили від стейкхолдерів. Рекомендуємо: надати на сайті КНУТШ інформацію, коли ОПП була оприлюднена для розгляду громадськістю разом з таблицею пропозицій від стейкхолдерів.</p>	<p><i>про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.</i> Після затвердження нових редакцій та введення їх в дію проекти були зняті з сайту, натомість оприлюднені були затвержені описи ОП. Усі пропозиції, які надходили від стейкхолдерів, здобувачів освіти, було обговорено на засіданнях кафедри (інформація міститься у протоколах засідань). Сенсу зберігати на сайті матеріали обговорень після прийняття рішень немає, і нормальною практикою і для європейських університетів і для ЦОВВ України є зняття таких матеріалів із сайтів після завершення обговорень.</p> <p>Проекти нових ОП, розроблені кафедрою у вересні-жовтні 2022 року за спеціалізацією 035.10 «Прикладна лінгвістика» та спрямовані на забезпечення протидії інформаційним загрозам, відповідно саме тоді були оприлюднені на сайті Навчально-наукового інституту філології.</p>